

Vækker/Väkkärä/Veahkir Naturreservat

Faktaark for prosjektet «Fugleturisme i Midt- og Øst-Finnmark», et prosjekt i «Naturarven som verdiskaper (M)»

Vækker/Väkkärä/Veahkir Naturreservat ligger ca. 5 km syd for Børselv i Porsanger kommune. Reservatet er opprettet for å ta vare på en særegen brakkvannspoll, Surbuktvannet, med rike strandenger av brakkvannstypen. Strandengene har også noen sjeldne planter, og hele området har stor betydning som raste- og hekkeplass for fugler tilknyttet våtmark.

Vækker naturreservat ble opprettet i 1991. I utgangspunktet under det norsk/kvenske navnet Vækker/Väkkärä, men senere er også det samiske Veahkir blitt benyttet. Arealet er på 0,6 km², hvorav 0,2 km² er landareal. Reservatet grenser i nordøst og øst til private eiendommer.

Beste besøkstid

Dersom isen går tidlig på Surbuktvannet, er de første våtmarksfuglene på plass allerede i begynnelsen av mai. De beste besøkstidene blir derfor under vårtrekket i hele mai, og igjen under høsttrekket fra begynnelsen av august til midten av september.

Habitat og observasjonsarter

Hele Surbuktvannet er grunt og næringsrikt med rik plantevekst. Dette gjør vannet til et viktig fôringsområde, spesielt for andefugler, særlig på vår- og høsttrekket. En del av reservatet er omgitt av nakent myrlandskap. I syd er de typiske saltpåvirkete strandengene med et par mudderdammer. Her har vi blant annet tepper av finnmarksnøkleblom.

I trekkperiodene er de vanligste endene krikkand, stjertand, brunnakke og stokkand. De sjeldnere artene skjeand, knekkand og snadderand er også observert flere ganger.

Et sangsvanepar hekker i Surbuktvannet. Grågjess og sædgjess er vanlige gjester både på vår- og høsttrekk.

Den nordvestlige delen av Surbuktvannet sett fra Järvikkäisensokka

Fugler på høsttrekket på Surbuktvannet

De vanligste vaderne er rødstilk, enkeltbekkasin, temmincksnipe og småspove. Brushane var tidligere tallrik, men har i de senere årene gått mye tilbake. Gluttsnipe, svømmesnipe og sotsniper blir også ofte observert.

Dvergsniper er funnet hekkende. På fjæra utenfor, spesielt på vårtrekket, kan store flokker med polarsniper påtreffes, samt mindre flokker med myrsniper og små flokker med lappspover. I havet utenfor er siland og ærfugl vanlig.

På myrene rundt Surbuktvannet hekker et fåtall fiskemåker, og i berget vest for Surbuktvannet hekker raven hver vår. I smånagerår hekker også fjellvåken i det samme berget. Reservatet får av og til også besøk av jagende jaktfalk, og havørna svever forbi på jakt etter mat i fjæresonene. I strandsonene og vierkrattene rundt vannet kan også blåstrupe, sivspurv, lappspurv, grå- og polarsisik og andre spurvefugler påtreffes.

Gråhegre og vipe observeres også år om annet, og på neset sydvest for reservatet hekker både rødnebbterne, tyvjo og heilo.

Om veien følges gjennom reservatet en liten kilometer videre, kommer man over mot havet utenfor Børselvos, hvorfra man kan observere fuglelivet i sjøen utenfor. Spesielt på vårtrekket kan man se flokker med havelle, svartand, sjøorre, toppskarv, siland og ærfugl. Tidlig på våren kan også småflokker med fjæreplytt påtreffes.

Adkomst

Om man starter med bil fra Lakselv, ligger Vækker naturreservat ca. 37 km langs fylkesvei 98 på østsiden av Porsangerfjorden, mot Børselv. Her står et veiskilt som peker vestover, mot havet, merket Vækker. Etter ca. 400 m, langs en litt primitiv grusvei, kommer man til en fugleplattform med en informasjonsplakat. Plattformen er satt opp blant annet for å begrense ferdselen ut langs vannet, men samtidig gjøre det litt enklere for besøkende å se noe av fuglelivet uten å ha profesjonelt utstyr. Det er likevel ikke ferdselsforbud i noen del av reservatet.

Reservatet er lett tilgjengelig, og man får god oversikt over hele området fra et berg, Järvikkäisensokka, som ligger på vestgrensa av reservatet. Herfra kan man med en god kikkert eller teleskop se det meste av reservatet uten å forstyrre fuglelivet.

Grågjess over Surbuktvannet

Annet

Både i selve reservatet, men spesielt om man besøker de ytre delene av området, er det en stor fordel å ha et teleskop. En god kikkert kan også være til god hjelp.

I Børselv er det en bedrift med overnattingsmuligheter og en dagligvarebutikk med «post i butikk». Kvensk Institutt, som er et nasjonalt senter for bevaring av

kvensk språk og kultur, ligger også midt i bygda, og er verdt et besøk.

Faktaarket er laget av Almar Paulsen

Alle foto: © Almar Paulsen

Vellykket hekking for sangsvanene